

ja karig bedeed met de letterschatten, door voorgeslachten nagelaten (1).

Voor dien hartstocht heeft hij alles, wat de wereld geluk noemt, opgeofferd. Aan geld hechte hij hoegenaamd geene waarde: f 2400 hem door een rijken Engelschman aangeboden, als hij zijne beroemden Dictionaire aan hem wilde opdragen, wees hij van de hand en een horloge, iets wat hij nooit bezeten had, moest men hem door list in handen spelen. Voor de eer heeft hij nooit iets gedaan (2), jaren lang gaf hij zijne geschriften anoniem uit, ofschoon, volgens Cicero, zelfs de wijsgeeren, die over 't geringschatten van den roem schrijven, hun naam op den titel doen plaatsen (3). Een goed huwelijk en daarmede een gelukkig huislijk leven heeft hij aan zijne weetgierigheid ten offer gebracht. Uitspanning had hij niet noodig: slechts wanneer het moe gedachte hoofd tijdelijk zijn dienst weigerde, dan wikkelde onze hoogleeraar zich in zijn mantel en ging hij in het toen reeds drukke en woelige Rotterdam, naar de bekende plaatsen, waar markt-schreeuwers, kwakzalvers en dergelijk volkje de goede gemeente door hunne welsprekendheid wisten te boeien en met een lach op de lippen keerde de denker terug naar zijne woning, om het slechts voor eenige oogenblikken gestaakte dagwerk weder op te vatten. Zoo werkte hij altijd voort, wanneer ten minste zijne gezondheid dit eenigszins toeliet: want er was eene kwaal, die hem 't leven vergalde, migraine of schele hoofdpijn, en deze

---

(1) Zelfs de laatste begrooting heeft nog het bewijs geleverd, dat er goede grond bestond voor deze grief van Bayle tegen het overigens zoo milde Rotterdam.

(2) Hij had, met de Mérodes, «plus d'honneur que d'honneurs».

(3) Tusc. disp. I, 15. Dat er geene andere gronden voor deze anonymiteit bestonden, wil ik hiermede allerminst beweren.